

Vierde World Water Development Report richt zich op risico's bij steeds complexer waterbeheer

Zoals inmiddels gebruikelijk verscheen deze week tijdens het World Water Forum in Marseille een nieuwe editie van het World Water Development Report: 'Managing water under uncertainty and risk'. De presentatie vond meteen na de opening van het forum plaats, door de directeur-generaal van UNESCO, Irina Bokova. UNESCO huisvest het secretariaat van het rapport, waaraan 28 VN-organisaties bijdroegen. Het rapport signaleert enerzijds dat vrij weinig vorderingen zijn gemaakt op het gebied van de millenniumdoelen; anderzijds dat nóg minder aandacht uitgaat naar de centrale rol van water bij economische ontwikkeling en sociaal welzijn.

Terwijl al eerder is gesignaleerd dat aannamen op basis van historische gegevens over beschikbaarheid van water niet altijd meer geldig zijn als gevolg van klimaatverandering, stelt dit nieuwe rapport dat dit ook geldt voor ramingen van de vraag naar water. Middels een in Nederland ontwikkelde methode wordt de relatie tussen water en beslissingen geanalyseerd: beslissingen die van invloed zijn op de vraag naar water en de beschikbaarheid ervan. Vervolgens worden gereedschappen en mogelijkheden om te reageren aangestipt.

Het rapport bestaat uit drie delen, in totaal bijna 900 pagina's, met daarnaast vijf rapporten met regionale perspectieven en een aantal kernboodschappen voor verschillende doelgroepen.

Als iets duidelijk wordt uit het rapport, is het dat de wereld complex is en dat zeer veel van de facetten van die complexiteit met water te maken hebben. Een uitgebreide bijlage ('The dynamics of global water futures') moet inzicht geven in een myriade van trends die van invloed zijn op een veelvoud aan aspecten van water. Dit loopt uiteen van klimaatverandering via infrastructuur, landbouw, demografie, economie, politiek, *governance* tot ethiek en cultuur. De bijlage eindigt met een kort hoofdstuk over handelingsperspectieven.

De vraag is of de grote hoeveelheid aan aspecten het handelen niet eerder tegenwerkt dan stimuleert. Wat is nu het advies en hoe nu te handelen? 'Investeren'? 'Meer aandacht besteden aan ...'? Maar daar koop je geen glas schoon water voor. Dit rapport biedt relatief weinig oplossingen, maar vooral problemen en percepties van problemen.

Het grote verschil met voorgaande rapporten is dat die vooral keken naar de stand van zaken: ze boden een inventarisatie van de status quo met betrekking tot verschillende

aspecten van een mondiale waterproblematiek. Dit rapport biedt daarnaast vooral een bredere blik: er worden ook veel zaken bijgehaald die niet direct met water te maken lijken te hebben. Zo wordt gesteld dat 20 procent van de wereldbevolking geen

electriciteit heeft. Het verband met water wordt niet meteen gelegd, maar moet wat impliciet uit de context blijken. Zo ook voor een beschrijving van de invloed van biobrandstoffen op bosecosystemen, en het procentuele gebruik daarvan bij wegtransport.

**Managing Water
under Uncertainty
and Risk**

THE UNITED NATIONS WORLD WATER
DEVELOPMENT REPORT
VOLUME 4

Het recht op water

Het aannemen door de Verenigde Naties van het recht op water als een mensenrecht tijdens het vorige Wereld Water Forum in 2009 in Istanbul - op voordracht van Bolivia met een onthouding van stemmen door Nederland - was voor velen een heuglijk moment. De dagelijkse praktijk is echter grotendeels nog onveranderd. De auteurs van 'The Right to Water' beschrijven de historie en ontwikkeling van het universele recht op water en kijken hoe dit recht zich verhoudt tot de historische en geografische context, tot *governance*, politiek en sociale omstandigheden.

De breedheid van het rapport was enerzijds een doel - kijken naar buiten de watersector - anderzijds maakt het de zaken ook wel complex. Het eerste deel van het rapport is daarmee enerzijds vernieuwend, anderzijds biedt het nog meer dan voorheen het inzicht dat de invloed van water door en door in de maatschappij en in alle haarvaten van het menselijk handelen verweven zit.

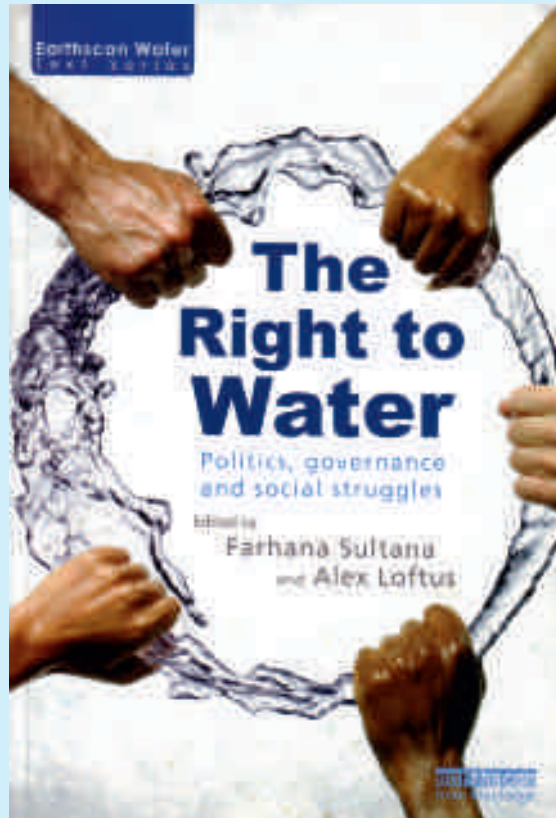
Het tweede deel van het rapport ('Knowledge base') beschrijft zoals vanouds per thema de stand van zaken: kwantiteit, kwaliteit, nederzettingen, landbouw, energie, industrie, ecosystemen, allocatie van water, waardering van water, investeringen, instituties, kennis en capaciteit, rampen, verwoestijning, gevolgd door hoofdstukken per werelddeel, waarna het verder gaat met gezondheid, sekseonderscheid en grondwater. Het doet denken aan de Perspective Papers die het CPWC in 2009 samen met de World Water Council, IWA en IUCN voor het derde World Water Forum uitbracht, zij het dat de aandacht nu niet alleen op klimaatverandering is gericht. Voor een deel van de bijdragen is hulp verkregen van instanties buiten de VN. IGRAC heeft substantieel bijgedragen aan het grondwaterdeel.

Het derde deel van het rapport ('Facing the challenges') bevat 15 studies vanuit Noord-Amerika, Jordanië, Ghana, Kenia, Marokko, Australië, China, Korea, Pakistan, Tsjechië, Frankrijk, Italië, Portugal, Costa Rica en Mexico. Per geval wordt kort beschreven wat daar speelt op het gebied van waterbeheer, institutionele en juridische kaders, milieu en klimaat.

Samenvattend beschrijft het vierde World Water Development Report hoe water aan de wieg van ontwikkeling staat en raakt aan alle aspecten van het moderne leven. Het rapport roept op de omgang met water niet langer louter vanuit de watersector te beschouwen, maar om veel breder te kijken, holistisch, en alle maatschappelijke aspecten te betrekken bij beslissingen over water; daarnaast, omgekeerd, om water te betrekken bij alle maatschappelijke beslissingen, inclusief onzekerheden en risico's. Wat resulteert is een beeld van grote complexiteit dat wordt doorstroemd en omgeven door water; een wereld waarin alles samenhangt en waarin alles moet worden meegewogen bij het nemen van beslissingen over water. Of de beslissingen daardoor beter worden is de vraag - eenvoudiger wordt het in ieder geval niet.

Michael van der Valk

Het rapport en de bijlagen zijn in te zien op www.hydrology.nl.

De vertaling van morele argumenten over toegang tot veilig water naar werkbare waterclaims staat hierbij centraal. Vanuit filosofische, juridische en *governance*-perspectieven wordt gekeken hoe diverse benaderingen in de praktijk kunnen worden toegepast. Dit gebeurt aan de hand van voorbeelden uit Zuid-Afrika, India, Nieuw-Zeeland, Latijns Amerika (inclusief Bolivia), de Westelijke Jordaanoever, Mexico en de Verenigde Staten én de Europese Unie.

Het boek is goed geredigeerd, vreemde interpunctie door de uitgever daargelaten. De verhalen zijn grotendeels goed leesbaar. Karen Bakker (University of British Columbia, Vancouver) beschrijft bijvoorbeeld heel duidelijk hoe het debat over water als een mensenrecht zich heeft ontwikkeld. Haar verhaal is gebaseerd op haar bekende artikel uit 2007 over *commons versus commodity*. In een ander hoofdstuk wordt beschreven hoe India privatisering van drinkwatervoorziening tegenging en Coca-Cola wegjoeg omdat het bedrijf het grondwater van een gemeenschap verbruikte. Hier wordt met name via een theoretische context beschreven waarom protesten hier werkten en elders niet. Helaas geeft de auteur nauwelijks inzicht in wat hier nu precies de problemen waren, maar des te meer geeft ze een etnografische en sociologische beschrijving van het ontwikkelingsproces van een oplossing. Betreffende de Westelijke Jordaanoever wordt opgemerkt dat het recht op water sinds 1967 steeds meer onderdeel is geworden van een discussie over een recht op zelfbeschikking en in het verlengde hiervan over een recht op natuurlijke hulpbronnen, waaronder water. Opvallend is hoe vaak aan internationale waterconferenties, zoals het World Water Forum, wordt gerefereerd als houvast en mijlpaal in een proces van decennia. Ook het belang van cultuur wordt nadrukkelijk onderstreept, waarbij het gaat om meer dan drinkwater en sanitatie, namelijk ook om mogelijkheden om tradities te kunnen blijven uitoefenen: water als onderdeel van een identiteit van bevolkingsgroepen zoals de Maori.

Ondanks de juridische lading van het onderwerp is 'The Right to Water' ook voor de juridisch minder geschoolde lezer zeer goed leesbaar - een interessante en aanbevolen inleiding.

Michael van der Valk

'The Right to Water: Politics, governance and social struggles' door F. Sultana en A. Loftus (red.) 2012, 262 pag., Earthscan, Abingdon, VK, ISBN 978-1-84971-359-7.